

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa M. R.

przeciwko J. N.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 listopada 2010 r.,

na skutek skargi pozwanego

o stwierdzenie niezgodności z prawem

prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 maja 2008 r., sygn. akt II Ca (...),

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 maja 2008 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w C., którym zasądzone od pozwanego na rzecz powoda 3157,50 zł z ustawowymi odsetkami, oddalono powództwo w pozostałym zakresie i orzeczono o kosztach procesu.

Od wyroku Sądu drugiej instancji pozwany i Związek Zawodowy „K.(...)” wnieśli skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest – podobnie jak skarga kasacyjna – środkiem prawnym

sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. – na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę – ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia Sąd Najwyższego: z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia III CNP 21/05 niepubl.).

Wniesiona skarga o stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie zawiera wymagania polegającego na wykazaniu, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że ten obciążający skarżącego obowiązek oznacza przeprowadzenie prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogły odnieść skutku. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi „wykazać” (a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”), że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Podkreśla się, że nie chodzi tylko o skargę kasacyjną czy skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie orzeczenia, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140).

Do wymagań konstrukcyjnych skargi – którego również nie zawiera wniesiona w sprawie skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – należy także uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. Spełnienie tego obowiązku, pozostającego w wyraźnym związku z art. 417¹ § 2 k.c., wymaga złożenia przez skarżącego w skardze oświadczenia, że szkoda wystąpiła – ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru – oraz uwiarygodnienia tego oświadczenia. W tym celu skarżący może powoływać i przedstawiać dowody oraz inne środki, nawet nieuznawane przez kodeks postępowania cywilnego za dowody, jak pisemne oświadczenia, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne. Niezbędne jest także wykazanie adekwatnego związku przyczynowego między zaskarżonym orzeczeniem a powstałą szkodą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16, z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl., z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141).

Istotnym brakiem wniesionej skargi, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków, jest także niewskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Postawienie przez prawodawcę jako dwu odrębnych wymagań przytoczenia podstaw i ich uzasadnienia oraz wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne było – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05 (OSNC z 2006 r. Nr 7-8, poz. 140) – zabiegiem w pełni świadomym i uzasadnionym. Po pierwsze, trzeba pamiętać, że instytucja skargi, o której mowa, została ustanowiona w celu stworzenia możliwości realizacji uprawnień przewidzianych w art. 417¹ § 2 k.c., zagwarantowanych w art. 77 ust. 1 Konstytucji, przewidujących odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania przy wykonywaniu władzy publicznej. Jest w tej sytuacji oczywiste, że niezgodność z prawem uzasadniająca odpowiedzialność Skarbu Państwa musi być – już na etapie wnoszenia skargi – jasno określona przez wskazanie przepisu, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Po drugie, same wady postępowania poprzedzającego wydanie zaskarżonego orzeczenia, wytykane w ramach podstaw, nie zawsze powodują niezgodność orzeczenia z prawem (art. 424⁴ k.p.c.), a jeśli nawet tak się dzieje, to przepisy wskazane jako naruszone w ramach podstaw nie muszą być – i często nie są – tożsame z przepisami (przepisem), z którym orzeczenie jest niezgodne.

Niezależnie od stwierdzonych braków istotnych wniesionej skargi, wystarczającą podstawę do jej odrzucenia – w stosunku do Związku Zawodowego „K.(...)” – stanowi brak legitymacji Związku do jej wniesienia. Uprawnienie do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem przysługuje bowiem stronie (uczestnikowi postępowania) oraz – na zasadach określonych w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2005 r., III BZP 1/05 (Biul. SN 2005, nr 10, s. 26), mającej moc zasady prawnej - także spadkobiercom stron. Nie ulega wątpliwości, że Związek Zawodowy „K.(...)” nie był stroną procesu, w którym zapadł zaskarżony wyrok.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).